

Till:

2020-08-27

Regionstyrelserna och kollektivtrafiknämnderna i länen:

Dalarna, Gävleborg, Västmanland och Örebro

Tåg i Bergslagen

SJ AB

Trafikverket, Region Mitt

Trafikverket, Region Öst

Från: Kommunerna Hofors, Avesta, Hedemora, Norberg, Fagersta, Smedjebacken och Skinnskatteberg, samt företagen; AB Karl Hedin, CTEK, Epiroc, Gävle Hamn, Outokumpu (Avesta) Outokumpu (Fagersta), Seco Tools, Setra, Svea Skog, Stora Enso (Fors/Avesta), Systemair och Sveriges Lantbruksuniversitet (Skinnskatteberg)

Infrastruktur och trafikering i Godsstråket genom Bergslagen är viktigt för oss och för Sverige

Bakgrund

Godsstråket genom Bergslagen är en järnvägslinje som sträcker sig från Mjölby i söder och går via Hallsberg, Örebro, Skinnskatteberg, Fagersta, Karbenning, Avesta/Krylbo till Storvik, där Norra stambanan tar vid. Banan är i huvudsak enkelspårig, men dubbelspåriga partier finns på sträckan Mjölby-Degerön och Frövi - Örebro - Hallsberg.

Godsstråket genom Bergslagen är viktig för både gods- och persontrafik. Hög kapacitet på banan är nödvändigt för att säkerställa förväntat ökande godsvolymer och för att möjliggöra fortsatt och utvecklad persontrafik. Godsstråket är den självklara vägen för gods som transporteras på järnväg till/från bl.a. Gävle och Göteborgs hamnar, företag i stråket och stora transitvolymer till och från norra Sverige. Persontrafik behövs för att underlätta arbetspendling och tillgänglighet till utbildning, som finns t.ex. på Örebro Universitet, Högskolan Dalarna, Sveriges lantbruksuniversitet i Skinnskatteberg och Högskolan i Gävle. Tillsammans med Dalabanan och Bergslagspendeln (Ludvika-Västerås) ger Godsstråket tillgänglighet till viktiga målpunkter. Persontrafiken i stråket är hotad om det förslag som Tåg i Bergslagens ägarregioner tagit fram genomförs.

Våra viktigaste målpunkter

De för oss viktigaste målpunkterna i transportsystemet utanför våra egna kommuner är:

- I Dalabanestråket: Falun/Borlänge - Sala - Uppsala - Arlanda och Stockholm
- I Godsstråket genom Bergslagen: Gävle (inklusive Gävle hamn) - Örebro- Hallsberg - (vidare mot Göteborgs hamn)
- Västerås

Behovet av effektiva transporter ökar

Berörda kommuner ligger i utkanter av sina respektive län. Tillgången till kunder, arbetstillfällen, bostäder och studier är angelägna frågor för företag och kommuner i stråket. Huvuddelen av kommunernas har s.k. bruksorter och i varierande grad landsbygdsutmaningar. I stråket finns starka och världsledande företag som behöver väl fungerande transportinfrastruktur och tillgång till rätt arbetskraft. Företagen är viktiga för vår lokala-, regionala och landets utveckling. Sannolikt kommer den lågkonjunktur som vi just gått in i att öka förändringstakten i samhället i riktningar som vi idag har svårt att föreställa oss och att hantera. Vi riskerar hög arbetslöshet, samtidigt som behovet av utbildad arbetskraft är stort. Kraven på transportsystemen och behovet av effektiva transporter ökar för att kunna möta krisens konsekvenser.

Persontrafiken i Godsstråket har en ökande trend – neddragning av antalet turer är fel utveckling

Det är med stor oro som vi tagit del av Tåg i Bergslagens ägares utredning som vid genomförande innebär färre tågavgångar i stråket. Förslaget innebär stora konsekvenser för möjligheterna till pendling. För verksamma i stråket kommer eventuella neddragningar av trafik sannolikt leda till oönskad utveckling av marknaderna för arbete, bostäder och utbildning. Det finns ett starkt samband mellan ekonomisk tillväxt och hur många arbetstillfällen som är nåbara för invånarna. Vilket betyder att vi behöver verka för att vi ska kunna förflytta oss längre på kortare tid än idag.

Enligt Tåg i Bergslagen har Linje 54, som trafikerar Godsstråket, under flera år ökat antal påstigande. Tyvärr har den pågående pandemin negativ påverkan på resandevolymer under 2020. Att antalet resenärer på godsstråket skulle vara en marginell företeelse är en missuppfattning.

Tabell 1: Antal påstigande på linje 54 jämfört med linje 50, år 2015–2018

Linje / År	2015	2016	2017	2018	Ökning
Linje 50, Siljansbanan, Mora-Borlänge	343	332	346	359	4,7%
Linje 54, Godsstråket, Hallsberg-Gävle	294	288	316	328	11,6%
Linje 54, Norr, Storvik-Gävle	72	66	83	86	19,4%
Linje 54, Mitten, Skinnskatteberg-Torsåker	59	56	66	68	15,3%
Linje 54, Söder, Hallsberg-Frövi	163	166	167	174	6,7%

7 dubbelturer på linje 50 och 5,5 dubbelturer på linje 54 (Källa: Tåg i Bergslagen)

Trafikverkets planerade kapacitetshöjande åtgärder på Godsstråket genom Bergslagen behöver genomföras snarast möjligt

Trafikverket planerar för följande investeringar med koppling till Godsstråket (källa: Trafikverkets hemsida):

- Elektrifierad direktanslutning till Gävle hamn
- Ny mötesstation för tåg vid Villersmuren mellan Sandviken och Kungsgården. (Trafikverket beskriver den som en åtgärd för att öka kapaciteten för godstrafik och bibehålla kvaliteten för persontrafik längs Bergslagsbanan.
- Nytt dubbelspår mellan Avesta Krylbo och Dalslund (5 km). (Syftet med de kapacitetshöjande åtgärderna mellan Storvik och Frövi är att skapa utrymme för mer godstrafik samt att förbättra transportkvaliteten för befintliga tåg, och därmed kunna möta framtida trafikbehov)
- Ny mötesstation vid Ombenning, mellan Snyten (Norbergs kommun) och Fagersta C. (Byggstart april/maj 2020)

De planerade åtgärderna är bra. I ett längre tidsperspektiv kommer mer att behöva göras. Det är viktigt att det finns kapacitet i stråket för både ökande godsvolymer och persontrafik.

Lågkonjunkturen ökar förändringstakten i näringslivet och samhället – tillgänglighet blir ännu viktigare och konsekvenser av minskat trafikutbud ökar

Den lågkonjunktur vi just gått in i kommer att leda till konsekvenser för människor, företag, kommuner, regioner och staten, som är svåra att överblicka. Tillväxten av jobb i tjänstebaserade verksamheter sker främst i större nodstäder, som Stockholm, Uppsala, Västerås, Örebro, Gävle och Falun/Borlänge. För att kunna ta del av jobbtillväxten i de större städerna och få bättre tillgång till utbildningsmöjligheter behöver utbudet i kollektivtrafiken vara bra. För kompetensförsörjningen är tillgång till relevant kollektivtrafik viktigt. Något som pandemin också har med sig i kölvattnet är klimat- och miljöfrågan. Vägskälet för omställning är tydligt, vi måste verka för hållbara transporter och minskade utsläpp. Därför är investeringar i såväl trafik som infrastruktur mycket viktigt.

Industrin mår i grunden bra och det är nya företag på väg in

Industrin lever och utvecklas i våra kommuner. Under de senaste åren har de omsatt mer pengar än någonsin och en av deras största utmaningar är kompetensförsörjning. Många av företagen i stråket är viktiga för Sveriges export och tillhör de världsledande företagen i sina branscher. De är också viktiga arbetsgivare till personer som bor i vår trakt och bidrar i allra högsta grad till att vi kan leva goda liv. För att industrin ska kunna konkurrera på världsmarknaden är tillgång till välfungerande infrastruktur i kombination med effektiva och konkurrenskraftiga transporter nödvändiga.

Ekonomisk tillväxt är en förutsättning för klara offentlig service och är också viktigt för att lyckas med ambitionen att vi ska bli mer hållbara. Strukturuomvandlingen innebär dock färre sysselsatta i industriföretagen. Det är sannolikt en utveckling som kommer att fortsätta. Möjlighet för varor, tjänster och människor att förflytta sig över en större yta blir allt viktigare. Självklart finns det utmaningar i företagen utifrån den pågående pandemin och lågkonjunkturen.

Vi vill arbeta tillsammans med er och behöver er hjälp utifrån respektive organisations ansvar, kompetens och andra resurser

Vi tror på en bra framtid i stråket. Flera stora etableringar kan komma att bli verklighet i Godsstråket och dess närhet. Den mest omtalade är Googles planering för en eventuell etablering av ett datacenter i Horndal. Hur vi kommer ur den världsomspännande pandemin och lågkonjunkturen vet vi inte. Men, vi vet att det behövs investeringar för framtiden.

Vi behöver er hjälp för att lyckas! Därför ber vi er att arbeta med och för oss genom att förbättra förutsättningarna för både människor och gods att resa i stråket.

Vi som står bakom denna skrivelse är:

Från kommuner

Linda-Marie Anttila, Hofors kommun, kommunstyrelsens ordförande

Lars Isacson, Avesta kommun, kommunstyrelsens ordförande

Johanna Odö, Norbergs kommun, kommunstyrelsens ordförande

Marino Wallsten, Fagersta, kommunstyrelsens ordförande

Lena Lovén Rolén, Skinnskattebergs kommun, kommunstyrelsens ordförande

Stefan Norberg, Hedemora kommun, kommunstyrelsens ordförande

Från företag

Peter Wigert, AB Karl Hedin, verkställande direktör (Avesta, m.fl orter)

Lars Svensson, CTEK, kvalitets- och hållbarhetschef (Hedemora)

Michael Jansson, Epiroc AB, General Manager, svenska verksamheten (Fagersta)

Fredrik Svanbom, Gävle Hamn, verkställande direktör (Gävle)

Pål Åström, Outokumpu AB, Senior Vice President, Operations Avesta (Avesta)

Mats Benson, Outokumpu Fagersta Stainless, verkställande direktör (Fagersta)

Fredrik Vejgården, Seco Tools AB, verkställande direktör (Fagersta)

Mikael Romlin, Setra Group, platschef (Skinnskatteberg)

Rickard Morén, Stora Enso, Mill Director (Avesta)

Bruno Bystrand, Sveaskog, resultatenhetschef Norra Bergslagen, (Skinnskatteberg)

Roland Kasper, Systemair, verkställande direktör och koncernchef (Skinnskatteberg)

Universitet

Staffan Stenhag, Sveriges Lantbruksuniversitet, Skogsmästarskolan, universitetslektor (Skinnskatteberg)

